

Nýjar áherslur til að tryggja aukin fagleg gæði fjárhagsendurskoðunar

Nýjar áherslur til að tryggja aukin fagleg gæði fjárhagsendurskoðunar

Eftirfarandi eru megináherslurnar til að tryggja aukin fagleg gæði:

- **Áhersla á virðisauka fyrir viðskiptavininn** með betri ráðgjöf um áhættugreiningu, og víðtækari ráðgjöf um kerfi og eftirlitsþætti.
- **Áhersla á skilvirkari endurskoðun** þar sem lagt er mat á bakland reikningskilanna og innra eftirlit.
- **Áhersla á markvissari nálgun og áhættumat** þar sem lögð er áhersla á skoðun áhættuþátta en á móti er dregið úr skoðun fylgiskjala.

Nýjar áherslur til að tryggja aukin fagleg gæði fjárhagsendurskoðunar

Áhersla á virðisauka fyrir viðskiptavini

Áhersla á skilvirkari endurskoðun

Áhersla á markvissari nálgun og áhættumat

Áhersla á virðisauka fyrir viðskiptavinum

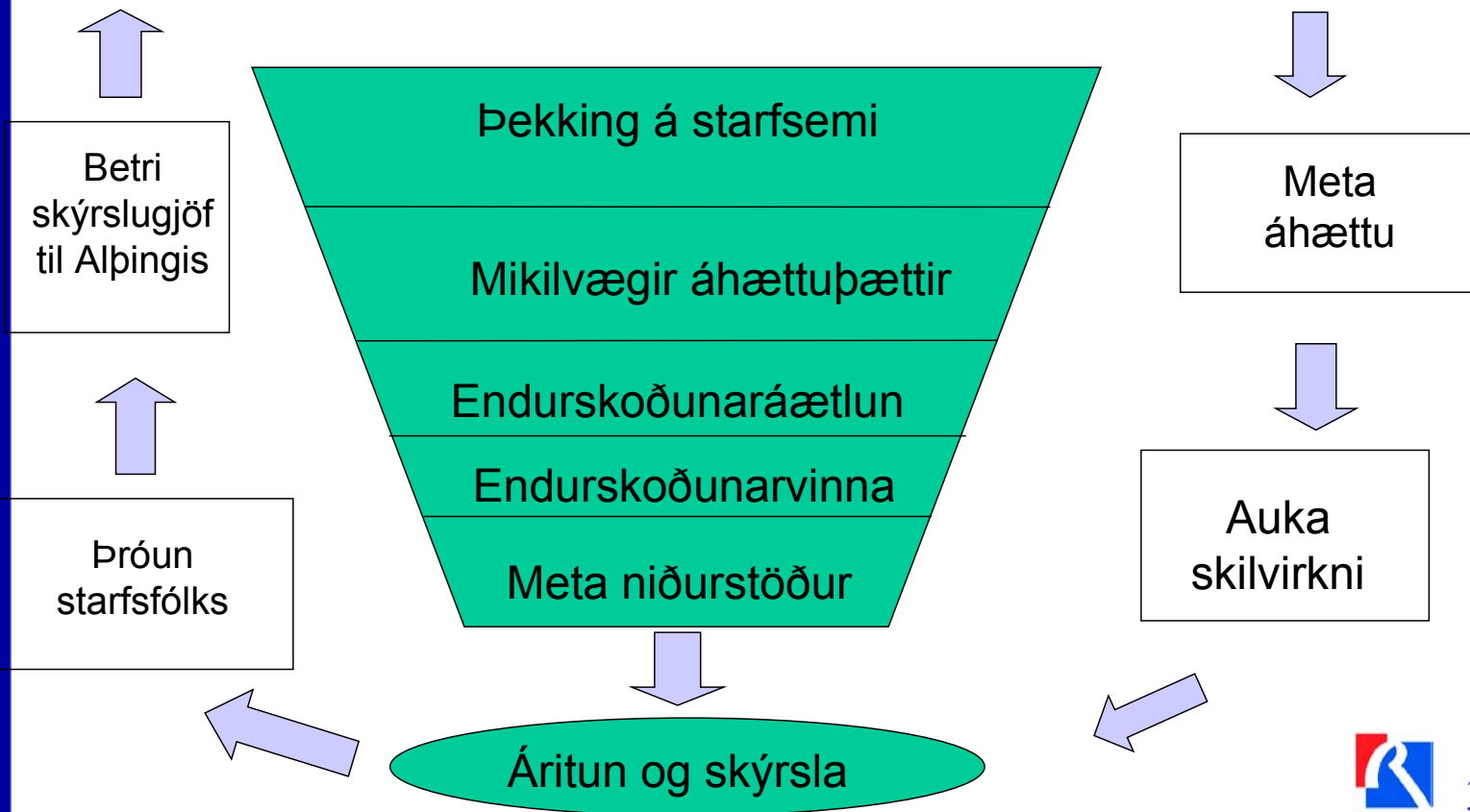
Lykilskrefin eru þessi:

- **Þekking á starfsemi** stofnunar/fyrirtækis. Það er mikilvægt að skilja þá starfsemi sem fyrirtækið eða stofnunin er að fást við hverju sinni og hvaða áhrif hinir ýmsu þættir hafa á ársreikninginn. Það hjálpar okkur að koma auga á lykilþætti áhættunnar og hvernig þeir eru samtvinnaðir ársreikningunum.
 - **Mikilvægir áhættuþættir** eru metnir sem tryggir að endurskoðuninni sé beint að mikilvægum málefnum og að endurskoðunarvinnan beinist í réttar áttir með skilvirkum hætti og tíma sé ekki sóað að óþörfu.
 - **Endurskoðunaráætlanir** verða að vera þannig úr garði gerðar að hámarksárangur náist af þeim innri eftirlitsþáttum sem eru til staðar hjá viðskiptamanninum. Flétta þarf saman margar vinnuaðferðir til að hámarka árangur og skilvirkni endurskoðunarinnar.
 - **Endurskoðunarvinnan** verður einnig að miðast við það að hámarksárangur náist með því innra eftirliti sem til staðar er. En einnig er stuðst við greiningarvinnu og endurskoðun fylgiskjala.
- **Áritun og skýrsla.** Við verðum að geta gefið út rökstutt álit á ársreikningi þar sem þess er krafist og einnig ríkisreikningi. Við þurfum að sameina og meta allar niðurstöður og setja fram endurskoðunarskýrslur þar sem þess er krafist. Við þurfum að gera okkur góða grein fyrir því hvar stærstu vandamálin liggja. Lögð er áhersla á góð samskipti við viðskiptavininn jafnframt því sem einnig er lögð áhersla á að það megi ekki koma niður á sjálfstæði og óhæði Ríkisendurskoðunar.

“**Áhættudrifin**” endurskoðun stuðlar að:

- **Aukinni skilvirkni** í endurskoðun
- **Áhugaverðari vinnu fyrir starfsfólk**
- **Meiri virðisauka fyrir viðskiptavininn**
- **Betri skýrslugjöf til þingsins**

Áhersla á virðisauka fyrir viðskiptavinum

Áhersla á markvissari nálgun og áhættumat

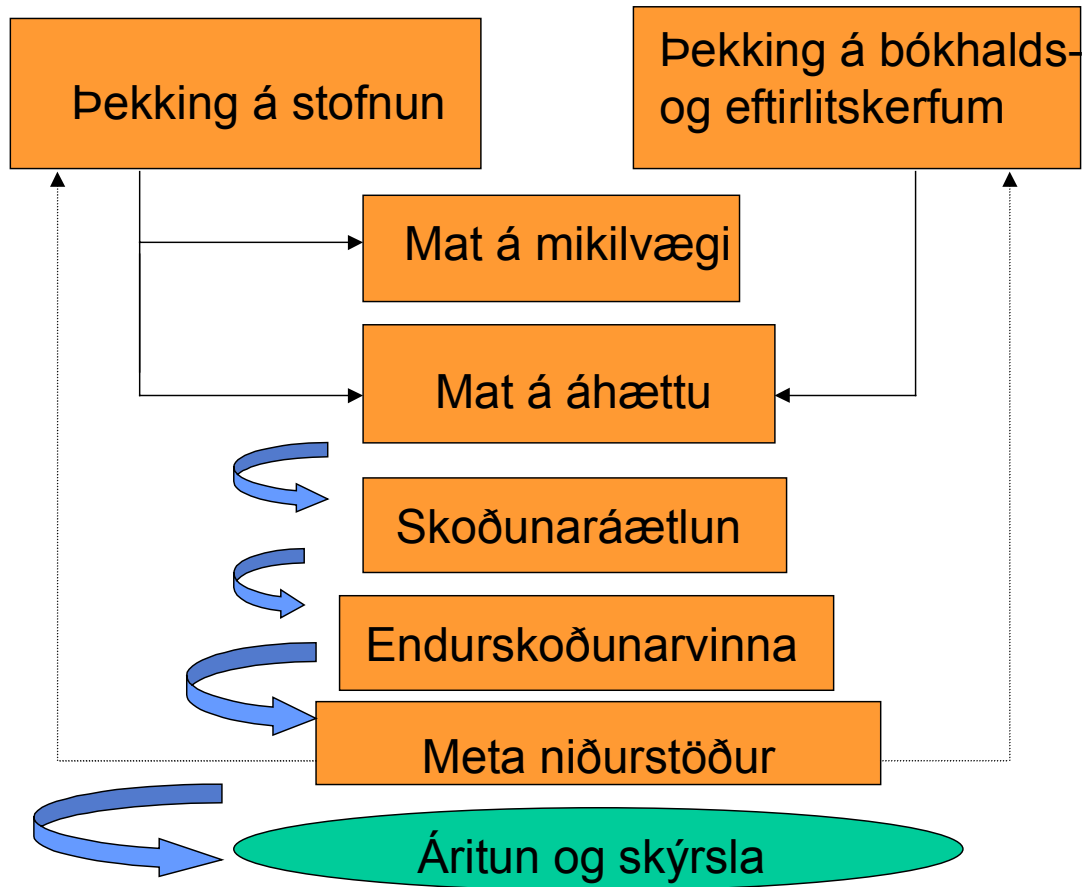
Eins og fram kom hér að framan er mikil og aukin áhersla á markvissari nálgun við endurskoðunarvinnuna og einnig við áhættumatið sjálft.

- **Þekking á stofnun**/fyrirtæki og þeirri starfsemi sem þar fer fram er gífurlega mikilvæg og er grundvöllur fyrir því að hægt sé að meta mikilvægi og áhættu.

- **Þekking á bókhalds- og eftirlitskerfum** er einnig mikilvæg þegar meta skal áhættu.

Þegar niðurstöður endurskoðunarinnar eru metnar þarf að uppfæra þá þekkingu sem til staðar var um eðli starfseminnar. Þá þarf einnig að endurmeta gæði eftirlits- og bókhaldskerfa.

Áhersla á markvissari nálgun og áhættumat

Þekking á starfsemi

Þekking á starfseminni er lykilatriði í þessum nýju áhersluatriðum. Segja má að liðurinn skiptist í þrennt:

- **Þróun ytra umhverfis** viðskiptavinarins: Hér er um að ræða þætti eins og hið viðskiptalega umhverfi, hið stjórnmalalega umhverfi, tengslin við fagráðuneyti (þar sem það á við), og kröfur um skýrslugerð.
- **Lagalegur grundvöllur** nær yfir þætti eins og þau lög sem um starfsemina gilda og þær reglugerðir sem henni tengjast, einnig þarf að huga að hvert sé vald Alþingis og fjármálaráðuneytisins yfir stofnuninni eða fyrirtækinu.

- **Innra eftirlitskerfi.** Hér er um að ræða þætti eins og skipulag og skipurit, verkefni og ábyrgðarsvið, siðareglur, og hvort til staðar séu innandyra sérstakir verkferlar fyrir áhættumat ásamt eftirlitskerfum.
- **Greiningaraðgerðir.** Hér er einnig lögð áhersla á greiningaraðgerðir þar sem m.a. fjárhæðir milli ára eru bornar saman ásamt viðeigandi kennitölum. Þessar aðgerðir auka á skilning endurskoðandans á eðli starfseminnar.

Þekking á starfsemi

Áhersla á mikilvægi

Mikilvægishugtakið í endurskoðun byggist á því að ársreikningar eru sjaldan algerlega réttir og þess vegna eru frávik leyfileg innan vissra marka. Þetta er viðurkennt í því áliti sem við gefum á ársreikninginn.

Mat: (Ákvörðun mikilvægis) Ákvörðun mikilvægis krefst þess að endurskoðandinn nýti sína sérfræðikunnáttu og taki tillit til aðstæðna hjá viðskiptavininum, og einnig að tekið sé tillit til Alþingis sem nýtir sér upplýsingar úr ríkisreikningi. En það eru einnig aðrir hagsmunaaðilar sem skipta máli s.s. viðskiptamenn, ráðuneytismenn, og almenningur. Sem endurskoðendur verðum við að huga að þessum aðilum við mat okkar.

Virði: (Tölulegir þættir í sambandi við mikilvægi) Ákvörðun mikilvægis með tilliti til virðis felur í sér að meta hver sé sú hámarks villa sem lesandi ársreikningsins muni sætta sig við.

Þættir í sambandi við mikilvægi sem erfiðara er að mæla tölulega

Í sambandi við mikilvægi eru aðrir þættir en tölulegt “virði” eða fjárhæðir sem huga þarf að. Þættir sem ekki er eins auðvelt að mæla geta líka verið mikilvægir. Þess vegna tölum við um hluti eins og “samhengi” og “eðli” í sambandi við mikilvægi.

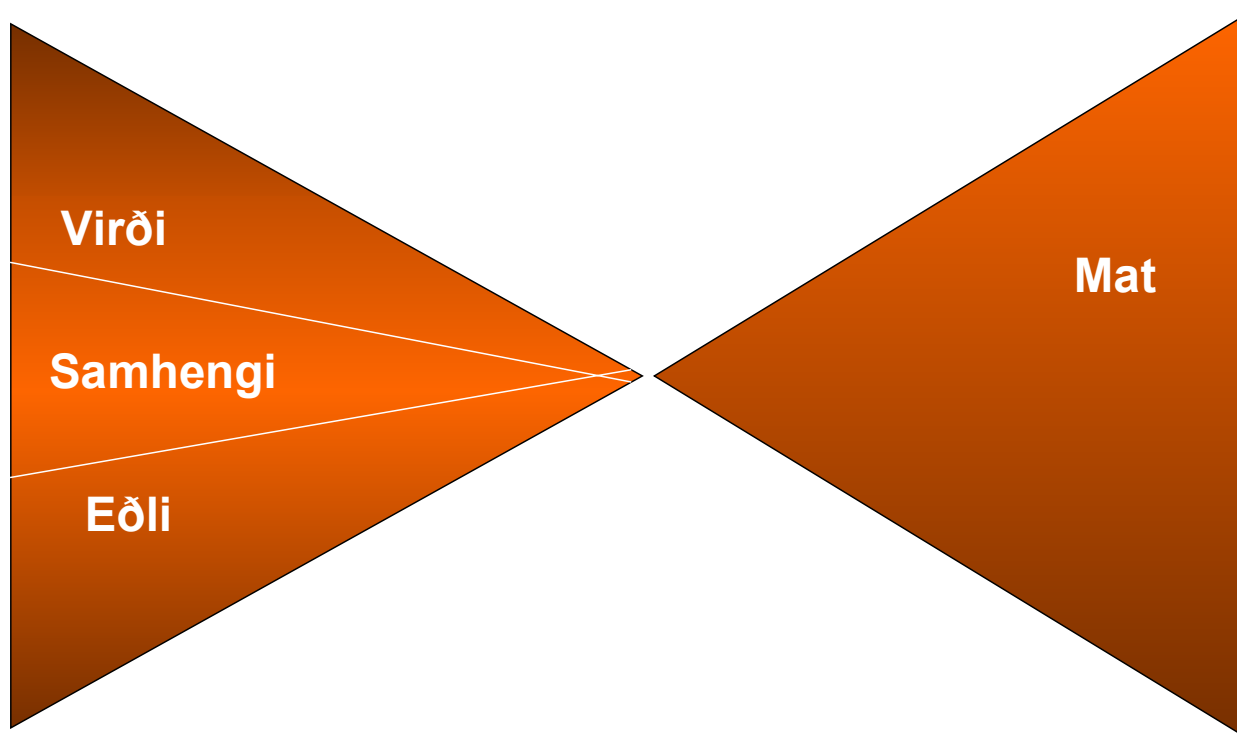
Samhengi:

Samhengi getur einnig skipt máli. Sem dæmi má taka hlutfallslega lágar fjárhæðir sem geta snúið hagnaði í tap. Mat á þessu fer almennt fram þegar drög að ársreikningi eru lögð fram.

Eðli:

Mikilvægi í sambandi við “eðli” lýtur að þáttum sem geta í sjálfu sér verið mikilvægir og snúast um atriði sem lagaleg skylda er að upplýsa um eða að þinglegur áhugi er á einhverju sérstöku efni. Sem dæmi má taka að í Bretlandi er skylda að upplýsa um laun forstjóra fyrirtækja og laun stjórnarmanna. En einnig geta reglugerðir kveðið á um tiltekna upplýsingaskyldu.

Áhersla á mikilvægi

Eftirlitsþættir í skipuriti fyrirtækja og stofnana

Skipurit viðkomandi stofnunar eða fyrirtækis sýnir á vissan hátt hvernig eftirlitskerfið er byggt upp innan hennar. Skipta má eftirlitskerfinu í eftirfarandi þætti:

- **Æðstu stjórnendur** nota stefnumótunarupplýsingar til að taka ákvarðanir sem hafa áhrif á fyrirtækið í heild og hinar ýmsu einingar innan þess.
- **Eftirlit millistjórnenda.** Millistjórnendur eru að fást við tiltekin verkefni, einingar eða deildir þar sem hlutirnir geta verið brotnir niður í smáatriði að einhverju marki. Eftirlitsþættir á þessu stigi fela í sér eftirlit með framkvæmd fjárhagsáætlana og greiningu frávíka, skýrslugerð um óvenjuleg atvik og undantekningar og um gang rekstrarins.

- **Verkstjórar og einstakir starfsmenn** eru neðar í skipuritinu. Eftirlitshlutverk þeirra byggist meira á **einstökum færslum og vinnslum.** Eftirlit þeirra felur m.a. í sér umsjón með úrvinnslu upplýsinga.

Að nýta sér eftirlit eins hátt í skipuriti og hægt er: Lögð er áhersla á að nýta sér eftirlit eins hátt í skipuriti og hægt er, þ.e. þar sem eftirlit er talið skipta miklu máli út frá markmiði endurskoðunarinnar. Spurningin sem við ættum að spyrja okkur er sú hvort, með því að byrja efst í skipuritinu og fara niður, sá eftirlitsþáttur sem til skoðunar er sé virkur og hvort við getum nýtt okkur hann við staðfestingarvinnu eins og hann er.

Eftirlitsþættir í skipuriti

Endurmat á uppbyggingu innra eftirlits

Við endurmat á uppbyggingu innra eftirlits er leitast við að koma auga á, skrá og meta lykilþætti eftirlitskerfa ásamt þeim eftirlitsaðgerðum sem stjórnendurnir sjálfir sinna innan hinna ýmsu sviða og verkefna. Endurmatið snýst um eftirfarandi liði:

Mat á eftirlitsþáttum (í notendahugbúnaði) má skipta í:

- Að koma auga á, skjalfesta og meta mikilvæga verkferla eftirlits ásamt eftirliti stjórnenda sem tengist viðkomandi verkefni,
- Framkvæma almennt mat á þeirri áhættu sem fylgir verkefninu.

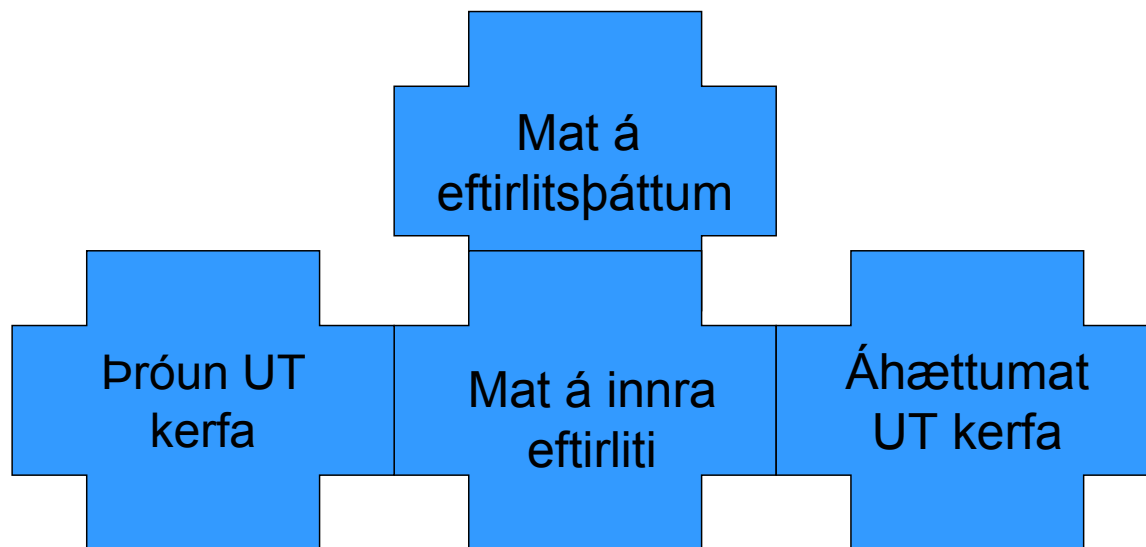
Mati á **þróun UT kerfa** (þ.e. kerfa í upplýsingatækni) má skipta í tvennt:

- Þróun og kaup á upplýsingakerfum
- Stefnumótun og verkefnastjórnun

Áhættumat UT kerfa (þ.e. endurmat á kerfum í upplýsingatækni) felst í því að:

- Afla og skjalfesta almennan skilning á umhverfi upplýsingakerfanna og fjárhagskerfa viðskiptavinarins,
- Koma auga á þá áhættu sem viðskiptavinurinn stendur frammi fyrir vegna fjárhagskerfa í tölvum.
- Meta rekstraröryggi UT kerfa

Endurmat á uppbyggingu innra eftirlits

Virðisauki: Áhersla á viðskiptavininn

Eins og áður kom fram er lögð áhersla á virðisauka fyrir viðskiptavininn. (Þó er rétt að taka fram að lögð er mikil áhersla á óhæði og sjálfstæði Ríkisendurskoðunar.)

Eftirtaldir þættir eru líklegir til að stuðla að virðisauka hjá viðskiptavininum:

Mat á innra eftirliti og áhættuþáttum hjálpar stofnuninni (fyrirtækinu) að greina áhættu og skjalfesta hjá sér innra eftirlit. Aukin þekking á starfseminni hjálpar viðskiptamanninum.

Við **endurskoðunarvinnuna sjálfa** eru mikil samskipti milli endurskoðenda og viðskiptavina sem leiða af sér úrbætur í fyrirkomulagi.

Endurskoðunarskýrslan byggist á niðurstöðum endurskoðunarinnar. Vönduð skýrslugjöf þar sem komið er á framfæri hinum ýmsu ábendingum og athugasemdum um reksturinn er mjög verðmæt fyrir viðskiptavininn. Hún getur einnig verið mjög verðmæt fyrir Alþingi, framkvæmdarvaldið og almenning.

Stjórnendur: Segja má að öll endurskoðunarvinnan, hvort sem um er að ræða áætlunargerðina og áhættumatið, endurskoðunarvinnuna sjálfa og síðast en ekki síst endurskoðunarskýrslan nýtist stjórnendum við ákvarðanatöku og stjórn ef hún er til staðar.

Virðisauki: Áhersla á viðskiptavininn

